JAKOB
DEEL 3

Opgedragen aan al onze kleinkinderen

Jakob

DEEL 3

De heilzon daagt

Genesis 45 – 50

GROEN

Jakob
Deel 3
De Heilzon daagt
Genesis 45 – 50

Kooten, dr. R. van

ISBN 978-90-8897-207-2
NUR 707
C-NUR 001

Omslag: Corné van der Horst
Binnenwerk: Gewoon Geertje

Bijbelteksten worden geciteerd uit de Herziene Statenvertaling
© 2010, tenzij anders aangegeven

© 2019 UITGEVERIJ GROEN - HEERENVEEN
Alle rechten voorbehouden

Uitgeverij Groen is onderdeel van Royal Jongbloed te Heerenveen

www.royaljongbloed.nl

Inhoud

Woord vooraf 9

I Jakob naar Jozef in Egypte ***11***
Genesis 45:25-46:34

1 Jozefs woorden en tekenen overtuigen Jakob ervan dat Jozef leeft 13
45:25-28

2 Wat het geheim is van Jozefs woorden die Jakob ervan overtuigen dat hij leeft 20
45:27-28

3 De HEERE maakt Egypte tot een ark voor Israël en trekt mee – I 30
46:1-3,6-7

4 De HEERE maakt Egypte tot een ark voor Israël en trekt mee – II 36
46:4-27

5 Jakob ontmoet Jozef 47
46:28-30

6 De heilzame afzondering in Gosen 54
46:31-34

II Jakobs leven in Egypte ***59***
Genesis 47:1-28

7 Jozef neemt vijf broers mee naar de farao 61
47:1-6

8 Jozef neemt vader Jakob mee naar de farao 66
47:7-10

9 De HEERE geeft Jakob nog zeventien rijke jaren bij Jozef 74
47:11-12,27-28

III Jakob regelt zijn begrafenis met Jozef en zegent Jozefs zonen 81
Genesis 47:29-48:22
10 Jakob regelt zijn begrafenis met Jozef 83
47:29-31
11 Jakob getuigt op zijn sterfbed van Gods trouw 91
48:1-4
12 Jakob verheft de zonen van Jozef tot stamvaders 100
48:5-7
13 Israël aanbidt Gods goedheid 106
48:8-11
14 Israël zegent vanuit Gods beloven 113
48:12-16
15 De slechtziende Jakob krijgt als Israël een diep inzicht 123
48:17-20
16 Jakob heeft nog een woord voor Jozef 129
48:21-22

IV Jakob gaat sterven en spreekt als Israël over Lea's eerste drie zonen 135
Genesis 49:1-7
17 Jakob gaat sterven, Israël spreekt over de toekomst 137
49:1-2
18 Israël onterft Ruben als de eerstgeborene 142
49:3-4
19 Israël profeteert tegen Simeon en Levi 151
49:5-7
20 De redding en bekering van Levi 158
Exodus 2:1-2; 32:26b

V Jakob gaat sterven en spreekt als Israël over Juda en de Heilzon Die daagt 163
Genesis 49:8-12
21 Israël roept uit: 'Juda, jij bent het' 165
49:8a
22 Israël voorzegt dat Juda de koningsstam zal zijn 171
49:8b-10a
23 Israël profeteert van de overvloed door en in de
Heilzon Christus uit Juda 178
49:10b-12

VI Jakob gaat sterven en spreekt als Israël korte zegeningen over zes zonen van Lea, Bilha en Zilpa ***189***
Genesis 49:13-21
24 Israël voorzegt de ondernemende geest van Zebulon 191
49:13
25 Israël voorzegt de gemakzucht van Issaschar 196
49:14-15
26 Israël voorzegt het arglistige handelen van Dan 199
49:16-17
27 Intermezzo: Israël slaakt een verzuchting naar boven 202
49:18
28 Israël voorzegt het aangevochten geluk van Gad 205
49:19
29 Israël voorzegt de agrarische overvloed van Aser 208
49:20
30 Israël voorzegt het worstelend bestaan van Naftali 212
49:21

VII Jakob gaat sterven en spreekt als Israël over Rachels zonen Jozef en Benjamin ***215***
Genesis 49:22-28
31 Israël voorzegt de voorspoed en de bescherming van Jozef door de HEERE 217
49:22-25a
32 Israël voorzegt de zegeningen van de HEERE voor Jozef 225
49:25-26
33 Israël voorzegt de militaire betekenis van Benjamin 229
49:27
34 Het slotcommentaar dat de Geest geeft door de schrijver 233
49:28

VIII Jakobs sterven en begrafenis ***237***
Genesis 49:29-50:14
35 Jakob geeft voor zijn sterven getuigenis van de hoop die in hem is 239
49:29-32
36 Jakob blaast zijn laatste adem uit 246
49:33-50:1

37 Jakobs lichaam wordt vorstelijk behandeld 252
50:2-3
38 Jozef vraagt en krijgt toestemming van de farao 257
50:3-6
39 Wie Jakob op zijn laatste reis vergezellen 264
50:7-9
40 De begrafenis van Jakob in de spelonk van Machpela 270
50:10-14

Woord vooraf

We maken in deel 3 een hele sprong van Genesis 37:2 naar Genesis 45:25. We hebben gezien dat enerzijds de eigenlijke Jakobsgeschiedenis is afgerond met de begrafenis van Izak en de *toledot* (geslachtsregisters, Zie *De zon gaat op, Jakob dl. 2*, pp. 189-197) van Ezau en Jakob.
In Genesis 37 begint de Jozefgeschiedenis. Ik heb geaarzeld om het begin ervan nog mee te nemen, maar dat behoort duidelijk tot de Jozefgeschiedenis. Vandaar dat ik ervoor gekozen heb de sprong te nemen naar Genesis 45:25 waar Jakob weer onderwerp wordt, zij het nauw verweven met de Jozefgeschiedenis.
Het einde van Jakobs leven is indrukwekkend. Op zijn sterfbed krijgt hij een helder zicht op het dagen van de Heilzon als hij profeteert aangaande Juda. Hij mag rijke dingen zeggen over de komst van Jezus Christus en de overvloed die in Hem gevonden wordt.
De opzet is gelijk aan die van de delen 1 en 2. Opnieuw heb ik geen grote hoofdstukken gemaakt, zodat iedereen het kan gebruiken voor de stille tijd. De vragen zijn ook in dit deel geplaatst aan het einde van een paragraaf, met enige ruimte om zelf wat aantekeningen te maken. Tevens vind je er twee soorten kaders: ‘Merk op’ en ‘Weet je nog?’ Middels deze kaders wil ik de lezer helpen om dingen terug te halen of nu op te slaan, zodat de grote lijn kan worden vastgehouden.
In de inhoudsopgave zie je tevens een indeling voor bijbelkringen die aangeeft welke hoofdstukken bij elkaar genomen kunnen worden. Je vindt er acht, maar als leiding kun je ook je eigen indeling maken.

Opdracht
Dit deel dragen mijn vrouw en ik op aan al onze kleinkinderen met de bede dat zij zullen zoeken en mogen weten dat hij/zij zalig is die de God van Jakob tot zijn hulp heeft.

Apeldoorn/Brouwershaven
Januari 2019

I Jakob naar Jozef in Egypte

Genesis 45:25-46:34

1 Jozefs woorden en tekenen overtuigen Jakob ervan dat Jozef leeft
45:25-28

2 Wat het geheim is van Jozefs woorden die Jakob ervan overtuigen dat hij leeft
45:27-28

3 De HEERE maakt Egypte tot een ark voor Israël en trekt mee – I
46:1-3,6-7

4 De HEERE maakt Egypte tot een ark voor Israël en trekt mee – II
46:4-27

5 Jakob ontmoet Jozef
46:28-30

6 De heilzame afzondering in Gosen
46:31-34

1 Jozefs woorden en tekenen overtuigen Jakob ervan dat Jozef leeft

Genesis 45:25-28

25 Zij trokken weg uit Egypte en kwamen weer bij hun vader Jakob in het land Kanaän. 26 Toen vertelden zij hem: Jozef leeft nog! Hij is zelfs heerser over heel het land Egypte! Toen bezweek zijn hart, want hij geloofde hen niet. 27 Maar toen zij hem alle woorden overgebracht hadden die Jozef tot hen gesproken had, en toen hij de wagens zag die Jozef gestuurd had om hem te vervoeren, leefde de geest van hun vader Jakob op. 28 En Israël zei: Genoeg! Mijn zoon Jozef leeft nog! Ik zal gaan, ik wil hem zien voordat ik sterf.

Herinnering

Bij dit verhaal moet ik terugdenken aan een roman van de destijds bekende schrijver W. Schippers met als titel *Een zeemansvrouw*.

De vrouw van stuurman Hendrik Brouwer uit Vlissingen moet haar man jarenlang missen. Eindelijk krijgt ze bericht dat het schip van haar man, de 'Marianne', is vergaan. Wanneer na lang wachten buurman Sjoerd Wiebema haar ten huwelijk vraagt, zegt ze nog een jaar te willen wachten of Hendrik echt niet terugkomt. Als het jaar verlopen is doet Sjoerd opnieuw een aanzoek en stemt zij ermee in. Toch blijft er bij de zeemansvrouw twijfel of haar man wel echt verdronken is.

Voor de kust van Walcheren vergaat een Noors schip. Ternauwernood worden de opvarenden gered. Bij hen is Hendrik Brouwer. Stuurman Brouwer haast zich naar huis en treft behalve zijn vrouw een baby in de wieg aan. Dan wordt het heel moeilijk ... Zijn vrouw valt flauw als ze hem ziet en denkt later dat ze een verschijning heeft gehad. Hendrik gaat weg. Sjoerd bewaart het geheim, totdat er later een brief komt dat Hendrik bij een schipbreuk is omgekomen. Zoiets lezen we ook in deze geschiedenis.

1. *Kun jij je voorstellen dat ik aan de roman van W. Schippers moet denken bij dit verhaal? Kwam het vroeger vaker voor dan nu dat er geen zekerheid was of iemand leefde? Ken je een soortgelijk verhaal?*

Jozef leeft nog!

Laten we maar bij het begin beginnen. Ik denk dat de oude Jakob zijn draai maar niet vinden kan. Dat hij steeds weer naar de verte kijkt of zijn zoons nog niet terugkomen uit Egypte. Ze zitten dringend op eten te wachten, maar dat is niet het voornaamste wat hem bezighoudt, dat is vooral de vraag: zal ik Benjamin nog terugzien? Straks heb ik niets meer van Rachel over. Wat een spanning. Dat kunnen we ons haast niet meer voorstellen. Wij bellen even vanuit het buitenland. Wij sturen een whatsappbericht of mail. Maar de tijd van Jakob is nog de tijd van geen enkel contact.

Ik begin expres hier bij Jakob. Als lezers weten wij ondertussen al dat Jozef leeft en zich aan zijn broers bekendgemaakt heeft. Dat moeten we even vergeten. We moeten ons in de situatie van de oude Jakob inleven die nu honderddertig jaar oud is (Gen. 47:9).

'God dank, daar zijn ze!' Vers 25 zegt immers: 'Zij trokken weg uit Egypte en kwamen weer bij hun vader Jakob in het land Kanaän.' Eindelijk komen ze aan bij Jakob. Een heel verschil met de beide andere keren dat ze terugkeerden bij Jakob.

We moeten allereerst denken aan hoofdstuk 37 toen zij bij Jakob kwamen met Jozefs door henzelf verscheurde kleed, dat ze in het bloed van een geslachte geitenbok gedompeld hadden. Toen Jakob het kleed van Jozef herkende, werd hij ontroostbaar en riep hij uit: 'Voorzeker, ik zal treurend naar mijn zoon in het graf afdalen' (Gen. 37:35).

De tweede keer dat zij terugkwamen bij Jakob was bij de vorige reis naar Egypte. Jozef had toen gezegd: 'Laat een van uw broers bij mij en neem de volgende keer uw jongste broer mee, dan zal ik weten dat jullie eerlijke mensen zijn.' Jozef hield Simeon achter en zonder Simeon keerden zij bij Jakob terug. Toen ze het aan Jakob vertelden, zei Jakob: 'Mijn zoon zal niet met jullie meetrekken, want zijn broer is dood en alleen hij is overgebleven. Als hem een ongeluk overkomt op de weg die jullie zullen gaan, dan zullen jullie mijn grijze haar met verdriet in het graf laten neerdalen' (Gen.

42:38). De honger wordt echter zo erg, dat er geen ontkomen aan is (Gen. 43:2). Jakob laat zijn zonen vertrekken samen met Benjamin. En zie, daar komen ze allen veilig terug.
Nu komen ze met een heel ander bericht: 'Jozef leeft nog! Hij is zelfs heerser over heel het land Egypte!' Dat is een bericht! Jakob krijgt bijna ter plekke een hartstilstand. We lezen in het tweede deel van vers 26: 'Toen bezweek zijn hart, want hij geloofde hen niet.' Vind je het vreemd dat Jakobs hart vreemde capriolen maakt? Letterlijk staat er dat zijn hart zwak werd.[1] Jakob voelt zijn bloed wegtrekken. Je zal al vele jaren met de pijn in je hart leven dat je zoon dood is en dan te horen krijgen dat hij leeft. Dat is niet te geloven. En dan wordt de boodschap ook nog eens een keer verteld door zonen met wie je al zoveel ellende hebt meegemaakt. Het is ook niet te geloven. Jozef is niet zomaar in het niets verdwenen. Nee, Jakob heeft zijn mantel herkend vol bloed. Jakob moest wel concluderen dat hij gedood was door een wild dier en dat zonder de eigenlijke toedracht te kennen. Ik kan mij goed voorstellen dat Jakob het niet geloven kan. De jongens hebben hem al vaker bedrogen. Bedriegen is zo erg. Het maakt menselijk samenleven onmogelijk. Je wordt niet meer geloofd, zelfs niet als je de waarheid spreekt. Dat zien we hier dus ook.
We kunnen Jakob geen ongeloof verwijten. Dit is totaal anders dan het niet geloven in Jezus' opstanding door de discipelen. Dat was totaal eigen schuld, omdat zij de woorden van Jezus over Zijn lijden, sterven en weer opstaan niet wilden geloven. Woorden die zij in de Schrift konden terugvinden. Jakob had wel Jozefs dromen, maar daarover had hij geen direct woord van de HEERE gekregen.

2. *Kun jij je voorstellen dat Jakob ter plekke een soort hartstilstand krijgt? Ga eens in zijn schoenen staan, wat komt er bij je boven?*

1 Dit werkwoord wordt ook gebruikt in Ps. 38:9; 77:4; Hab.1:4.